

balans in het kort

Uitgave van Balans • voor ouders van kinderen met ontwikkelingsstoornissen bij leren en/of gedrag

PDD-NOS

Korte uitleg over **pervasieve ontwikkelingsstoornissen (niet anders omschreven)**

Voorbeeld

Jeroen is een wat wereldvreemde jongen. Als kleuter zat hij wiegend in een hoekje. Hij begon laat te praten en maakte zijn eigen woorden. Ook had hij de neiging om woorden te herhalen. Toch waren er in de peutertijd niet veel problemen met Jeroen. Intuïtief hadden zijn ouders zich al behoorlijk ingesteld op zijn eigenaardigheden. De echte problemen ontstonden pas toen Jeroen naar school moest. Toen bleek hij zich nauwelijks te kunnen aanpassen aan de groep en weinig begrip te hebben van wat er in anderen omging. Hij ontwikkelde driftbuien waar duidelijk veel angst achter zat. De kinder- en jeugdpsychiater stelde tenslotte de diagnose PDD-NOS.

Wat is PDD-NOS?

Dit is de afkorting van *Pervasive Developmental Disorder - Not Otherwise Specified*, een Engelse naam voor stoornissen die worden gerekend tot de pervasieve ontwikkelingsstoornissen. *Pervasieve ontwikkelingsstoornissen* is de overkoepelende naam voor stoornissen waartoe ook het autisme en het syndroom van Asperger behoren. Tegenwoordig wordt deze categorie problemen ook wel ASS (autismespectrumstoornissen) genoemd. Met PDD-NOS wordt een groep kinderen bedoeld die wel kenmerken heeft van het autisme, maar niet genoeg om deze diagnose te krijgen.

Op verschillende ontwikkelingsgebieden

‘Pervasief’ betekent (in het Latijn) doordringen. Het wil zeggen dat we bij pervasieve stoornissen te maken hebben met problemen die doordringen in verschillende ontwikkelingsgebieden van een kind. Dat kan bij kinderen met PDD-NOS de taalontwikkeling zijn, de motorische ontwikkeling, het reageren op interne en externe prikkels, maar vooral het vermogen zich op anderen te richten en het eigen gedrag in sociale situaties goed te besturen.

Sociale handicap

Kinderen met PDD-NOS hebben wel behoefte aan contact, maar ontwikkelen geen intuïtie om sociale situaties in te schatten en zich aan te passen aan de omstandigheden. Dat maakt hen in gezelschap vaak onzeker en angstig. Vrienden maken en vriendschappen onderhouden is voor deze kinderen een extreem moeilijke opgave. Ook de rigide, soms dwangmatige interesse voor bepaalde onderwerpen maakt communicatie met leeftijdgenoten niet eenvoudig.

Gevolgen

Kinderen met PDD-NOS ervaren de wereld anders dan het gemiddelde kind en tonen behoefte aan een grote mate van voorspelbaarheid en zekerheid. Ze houden zich bij voorkeur vast aan bekende regels en patronen en zijn weinig flexibel in de aanpassing aan veranderende omstandigheden. Driftbuien en angsten komen bij hen meer dan gemiddeld voor. Dit kan een gezonde emotionele ontwikkeling in de weg staan.

Diagnose en behandeling

PDD-NOS is niet vast te stellen aan de hand van objectieve gegevens uit lichamelijk onderzoek. De diagnose wordt gesteld aan de hand van systematisch verkregen gegevens van ouders en leerkrachten over het gedrag van het kind. Doorgaans wordt de diagnose door een arts gesteld. Lichamelijk onderzoek is soms nodig als er medicijnen worden voorgeschreven. Er is geen behandeling bekend die de problemen van kinderen met PDD-NOS doet verdwijnen. De aanpak bestaat uit een combinatie van voorlichting, opvoedingsondersteuning, begeleiding op school en psychotherapie in de vorm van gedragstherapie en/of sociale vaardigheidstrainingen. Medicijnen kunnen worden gegeven om de bijkomende problemen zoals angst, depressie of agressie te verminderen. Soms wordt een psycho-stimulerend middel voorgeschreven om de aandacht en concentratie te verbeteren.

Gezin en school

Kinderen met PDD-NOS vragen om een gestructureerde, voorspelbare omgeving. Soms draait ongemerkt het hele gezinsleven om het kind met PDD-NOS. Dit kan problemen geven met de broertjes en zusjes. Ouders krijgen soms het verwijt dat ze hun kinderen te veel beschermen. Dit is meestal niet terecht en pijnlijk voor de ouders. Omdat ook in het onderwijs de problemen van deze kinderen vaak slecht worden begrepen, functioneren zij dikwijls onder hun intelligentie- niveau. Leerkachten hebben speciale kennis nodig om het (leer)gedrag van kinderen met PDD-NOS te kunnen begrijpen en ondersteunen.

Overlap met andere stoornissen

PDD-NOS gaat meer dan gemiddeld samen met andere stoornissen zoals bijvoorbeeld ADHD (*Attention Deficit Hyperactivity Disorder*) en leerstoornissen. Er is ook overlap met deze stoornissen, met name met het ontwikkelingsprofiel van de non-verbale leerstoornis (*Non-verbal Learning Disabilities, NLD*).

Achtergronden

PDD-NOS komt voor bij ongeveer 1 op de 200 kinderen. Het kan zich zowel voordoen in combinatie met een verstandelijke handicap, een normale en zelfs boven-normale intelligentie. De oorzaak wordt gezocht in een stoornis in de ontwikkeling van de hersenen die gevolgen heeft voor het verwerken van (vooral sociale) informatie. Geschat wordt dat erfelijkheid bij 80-90% een rol speelt in de vorm van een kwetsbaarheid voor het ontwikkelen van de stoornis. Dikwijls ziet men in families van kinderen met PDD-NOS veel varianten van deze stoornissen, in de verschillende gradaties van 'sociaal een beetje onhandig' tot het zuivere autisme. PDD-NOS is opgenomen in de DSM-IV, een internationaal erkend classificatiesysteem van stoornissen.

Kenmerken

Kinderen met PDD-NOS kunnen opvallen door:

- onhandig en angstig gedrag in sociale situaties
- weinig begrip en gebruik van non-verbale signalen (oogcontact, gelaatsexpressie, lichaamshouding)
- het niet of nauwelijks leren van sociale ervaringen
- het ontbreken van wederkerigheid in het contact
- een eenzame, gesloten indruk te maken
- zich angstig te tonen voor veranderingen
- fanatiek vast te houden aan bepaalde routines
- zich koppig en driftig te uiten (ingegeven door angst)
- een eenzijdige belangstelling te tonen
- rigide en dwangmatige gedragspatronen te ontwikkelen
- overgevoeligheid voor zintuiglijke prikkels
- of juist weinig gevoeligheid voor geluiden, beelden, temperaturen of aanrakingen
- een trage taalontwikkeling
- eigenaardig, ouwelijk taalgebruik
- taal in alle gevallen letterlijk te nemen
- een onhandige, stijve motoriek

Kinderen met PDD-NOS kunnen onderling sterk verschillen in de ernst van de kernproblemen en het aantal en de ernst van de bijkomende problemen. De problemen uiten zich verschillend per leeftijd en worden groter naarmate het kind meer in de buitenwereld gaat functioneren.

Korte uitleg over **pervasieve ontwikkelingsstoornissen (niet anders omschreven)**

Uitgave van de Landelijke oudervereniging Balans

Meer lezen: Brochure *Balans Belicht PDD-NOS*
www.balansdigitaal.nl

Landelijk bureau Balans: tel. 030 - 225 50 50

